

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 143
din data de 02.03.2022

Dosar nr.: 168/2021

Petiția nr.: 1843/10.03.2021

Petent: Partidul Dreapta Conservatoare prin Președinte

Reclamat: Administrația Prezidențială - Președintele al României

Obiect: petentul consideră discriminatorie afirmația Președintelui României „*trebuie să avem grijă să nu ne înecăm la mal*”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul petenților

1. Partidul Dreapta Conservatoare prin Președinte cu sediul în loc. Brăila, str. Alea trandafirilor, nr. 5, Bl. E1, sc. 5, et. 3, ap. 71, Jud.Brăila

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

2. Administrația Prezidențială

II. Procedura de citare

3. Prin adresa nr. 2655/27.10.2020 și adresele nr. 6671/07.04.2021 au fost citate părțile fără un termen de audiere, din cauza contextului evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2. (filele 3-4 la dosar)

4. Prin adresa nr. 3268/04.05.2021 partea reclamată comunică punct de vedere și este de acord cu soluționarea în lipsă, în măsura în care și petentul este de acord. (filele 5-19 la dosar)

5. Prin adresa nr. 1843/17.05.2021, s-a transmis punctul de vedere formulat de către partea reclamată. (fila 48 la dosar)

6. Procedura de citare legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

7. Petentul reclamă faptul că în data de 09.03.2021, reclamatul prin declarația de presă, a folosit o sintagmă care poate fi considerată deplasată, astfel, comparând evoluția campaniei de vaccinare cu situația infectărilor, care este tot mai gravă, reclamatul a spus „*trebuie să avem grijă să nu ne înecăm la mal*”.

8. Petentul consideră că reclamatul folosește un limbaj tendențios și subiectiv, făcând trimitere la proverbul *să nu te îneci ca țiganul la mal*, susținând că reclamatul nu a spus-o din greșeală, ci cu intenție, demascând în felul acesta un mod de gândire marcat de stereotipuri etnice. În acest sens, petentul face trimitere și la limbajul folosit de către partea reclamată cu prilejul vizitei în Israel a președintelui PSD, când acesta a spus „*cine știe ce înțelegeri secrete face cu evreii*”.

9. Concluzionând, petentul solicită CNCD obligarea reclamatului prin sancțiunea ce se va aplica, ca acesta să își ceară iertare public față de etnia romă.

Susținerile părții reclamate

10. Prin adresa cu nr. 3268/04.05.2021, reclamatul invocă lipsa calității procesuale active a petentului - Partidul Dreapta Conservatoare. (fila 6 la dosar)

11. Reclamatul, Președintele României, precizează faptul că beneficiază de imunitate pe perioada exercitării mandatului, în acest sens, sunt indicate dispozițiile art. 84 din *Constituția României*, republicată, respectiv împrejurarea că, pe durata mandatului prezidențial, *"Președintele României se bucură de imunitate grație acestei imunități, Președintele României poate avea, așa cum este firesc, un rol activ în viața statului și a societății.* (fila 7 la dosar)

12. Totodată, reclamatul face trimitere și la *dispozițiile art. 84 alin. (2), teza a II-a din Constituția României, republicată, la prevederile art. 72 alin. (1) din Constituție, ce reglementează imunitatea pentru declarații, potrivit căruia: „Deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului. În acest sens reclamatul precizează că, Curtea Constituțională, în Decizia nr. 53/2005 (Anexa nr. 11) a considerat că „opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică - așa cum este Președintele României, autoritate publică unipersonală, ori cum este conducătorul unei autorități publice, (...) rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice (...)”, precum și faptul că “Dreptul la exprimarea opiniei politice este garantat pentru Președintele României de art. 84 alin. (2), care prevede pentru șeful statului aceeași imunitate ca și pentru deputați și senatori, art. 72 alin. (1) din Constituție aplicându-se în mod corespunzător.” (fila 8 la dosar)*

13. Reclamatul susține că în petiția ce reprezintă obiectul prezentului dosar nu poate fi admisă deoarece afirmațiile acestuia reprezintă opinii politice - expresia exercitării libertății fundamentale garantate de *Constituție*, respectiv libertatea de exprimare. Opiniile politice nu produc efecte juridice, ci ele reprezintă expresia preocupărilor societății cu referire la probleme de interes major.

14. **Pe fondul cauzei**, reclamatul solicită respingerea petiției ca nefondată. În acest sens reclamatul precizează următoarele (fila 9 la dosar):

În fapt în cadrul declarației de presă pe care reclamatul, Președintele României a susținut-o la data de 09.03.2021, acesta a transmis următoarele:

(...) Dragii mei, haideți să nu irosim ceea ce am câștigat până acum prin campania de vaccinare, campanie de vaccinare care merge foarte bine. Iată că deja până acum s-au vaccinat peste 1 milion de români, iar numărul de doze administrate crește de la o zi la alta. Numărul de centre de vaccinare crește de la o săptămână la alta, astfel încât până în vară să avem un nivel foarte bun de vaccinare a populației.

Dar până atunci trebuie să avem grijă, să nu ne înecăm la mal! Starea de alertă va fi prelungită în această săptămână, din cauza numărului relativ mare de îmbolnăviri, și restricțiile

care sunt în vigoare vor fi păstrate, iar circulația pe timp de noapte, care este restricționată acum de la ora 23:00, va fi restricționată mai devreme, probabil începând de la ora 22:00.

Și, în final, un mesaj care cred că este important pentru mulți: pot să vă spun foarte clar, dragi români, că nu avem în vedere un lockdown de Paști.

Vă doresc tuturor multă sănătate!"

15. Reclamatul susține că, în realitate, situația de discriminare pe care o reclamă petentul nu există, întrucât în declarația care reprezintă obiectul prezentei petiții, reclamatul, Președintele României, nu a făcut nicio referire față de etnia romă, *în calitatea sa de șef al statului și garant al Constituției României, republicată, nu a folosit sintagme sau formulări care să poată fi reținute ca fiind discriminatorii, întrucât declarația nu a avut și nu poate să aibă ca scop restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice, scopul urmărit de către reclamat prin declarația din 09.03.2021 l-a constituit informarea cetățenilor cu privire la un subiect de interes național, respectiv campania de vaccinare și, totodată, tragerea unui semnal de alarmă cu privire la situația gravă generată de evoluția pandemiei.*

16. Se susține, de asemenea, că obiectul petiției nu evidențiază niciun element de fapt care ar permite, sub aspectul scopului sau efectului creat, reținerea unui comportament factual de restricție, preferință, excludere sau deosebire aplicat vreunei categorii/etniei/grup de persoane, în raport cu persoane aflate în situații analoage, din cauza unui criteriu determinat și care să fi avut drept consecință juridică afectarea unui drept prevăzut de lege în beneficiul lor.

17. Precizează că în ceea ce privește interpretarea petentului potrivit căreia „*limbajul folosit demască un mod de gândire marcat de stereotipuri etnice*”, Președintele României a evidențiat în repetate rânduri, prin mesaje publice, contribuția etniei romilor la diversitatea culturală universală și a atras atenția asupra pericolului pe care continuă să-l reprezinte ignoranța, intoleranța, xenofobia și rasismul, făcând trimitere în acest context la faptul că, pe parcursul celor două mandate, Președintele României a transmis anual mesaje cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor - 8 aprilie (2015-2021), salutând astfel membrii comunității rome din țara noastră și subliniind importanța dialogului interetnic.

18. Totodată, Președintele României a transmis mesaje către comunitatea romă și cu prilejul Zilei Dezrobirii Romilor (20 februarie) și Zilei Holocaustului Romilor (2 august). Totodată reclamatul face precizarea că afirmația „*(„..”) să nu ne înecăm la mal!*” are strict conotația de a **nu reuși să ducem la bun sfârșit un lucru început**. (fila 10 la dosar)

19. Pe de altă parte, reclamatul susține că declarația din data de 09.03.2021, în integralitatea ei, se încadrează în limitele libertății de exprimare, astfel cum este consacrat acest drept în legislația internă și în convențiile internaționale privind protecția drepturilor omului, precum și în jurisprudența internă și internațională. Mesajul acurat al declarației reclamate nu reflectă intenția autorului de a ofensa ori denigra etnia romă. Din conținutul declarației nu reies aspecte care să conducă la concluzia existenței un comportament care să fi avut ca scop sau care să fi vizat crearea unei atmosfere ostile, degradante și umilitoare la adresa unor persoane (de etnie romă). (fila 11 la dosar)

IV. Motivele de fapt și de drept

20. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează **a analiza excepția lipsei calității procesuale active a petentului**, invocată de către partea reclamată.

Conform prevederilor art. 5 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor: *"Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa"*.

Potrivit dispozițiilor art. 7 alin. 1 din Ordinul C.N.C.D. nr. 144/2008 privind Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor *"persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una din persoanele prevăzute la art. 8 alin.1 și 2 sau alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare"*.

Din lecturarea actului normativ O.G. 137/2000R, reținem că legiuitorul intern a oferit calitate procesuală activă în fața C.N.C.D. doar persoanei asupra căreia s-a produs discriminare sau/și organizațiilor neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării.

Prin urmare, înțelegem că legiuitorul intern practic a limitat persoanele care au calitatea procesuală activă în fața C.N.C.D. (din prisma unui interes legitim) la persoana asupra căreia s-a manifestat discriminare și/sau organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării, ceilalți subiecți activi ai discriminării având calitatea procesuală activă doar în fața instanței de judecată care poate constata fapta de discriminare și restabilirea situației anterioare discriminării.

21. Astfel, prin raportare la prevederile legale mai sus menționate, o persoană poate fi calificată ca având calitate procesuală activă în fața C.N.C.D. numai dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- *Existența unui interes legitim în combaterea discriminării;*
- *Existența calității de reprezentant al unei persoane, grup de persoane sau comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.*

22. Prin urmare, Colegiul respinge excepția lipsei calității procesuale active a petentului, invocată de către partea reclamată, întrucât partidele politice sunt organizații de interes public care prin definiție au ca scop protejarea drepturilor omului.

23. Pe fondul cauzei, prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

- **Art. 1 Statul român:** *"(...) (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:**

"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"

- **Art. 29 Libertatea conștiinței:**

"(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

- **Art. 30 Libertatea de exprimare:**

”(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

Codul civil

- Art. 70 Dreptul la liberă exprimare:

”(1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare. (2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.”

- Art. 75 Limite:

”(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secțiune atingerile care sunt permise de lege sau de convențiile și pactele internaționale privitoare la drepturile omului la care România este parte. (2) Exercitarea drepturilor și libertăților constituționale cu bună-credință și cu respectarea pactelor și convențiilor internaționale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secțiune.”

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- Art. 2 alin. 1: *”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

- Art. 2 alin. 8: *”Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație.”*

- Art. 15 Dreptul la demnitatea personală – *”Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”*

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- Art. 10 Libertatea de exprimare

”1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților

publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** ”Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

- **Art. 17 Interzicerea abuzului de drept:** „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

Declarația Universală a Drepturilor Omului:

- Articolul 19:

”Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspîndi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.”

24. În conformitate cu tratatele internaționale libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”.

25. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

26. **În prezenta speță**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea tratamentului egal în ceea ce privește dreptul la demnitate pe criteriu etnic (minoritatea romă), respectiv respectarea sau nu a limitei libertății de exprimare.

27. Colegiul director trebuie să aprecieze în ce măsură obiectul sesizării este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, potrivit atribuțiilor și domeniului de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

28. Colegiul director reține spre analiză următoarele aspecte:

În cadrul declarației de presă pe care reclamatul, Președintele României, a susținut-o la data de 09.03.2021, acesta a transmis următoarele:

(...) Dragii mei, haideți să nu irosim ceea ce am câștigat până acum prin campania de vaccinare, campanie de vaccinare care merge foarte bine. Iată că deja până acum s-au vaccinat peste 1 milion de români, iar numărul de doze administrate crește de la o zi la alta. Numărul de centre de vaccinare crește de la o săptămână la alta, astfel încât până în vară să avem un nivel foarte bun de vaccinare a populației.

Dar până atunci trebuie să avem grijă, să nu ne înecăm la mal! Starea de alertă va fi prelungită în această săptămână, din cauza numărului relativ mare de îmbolnăviri, și restricțiile care sunt în vigoare vor fi păstrate, iar circulația pe timp de noapte, care este restricționată acum de la ora 23:00, va fi restricționată mai devreme, probabil începând de la ora 22:00.

Și, în final, un mesaj care cred că este important pentru mulți: pot să vă spun foarte clar, dragi români, că nu avem în vedere un lockdown de Paști.

Vă doresc tuturor multă sănătate!”

29. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care, limbajul folosit de reclamat ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine al comunității rome prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

30. **Pe fond**, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea personală, analiza urmând să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

31. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.) prin care s-au stabilit un set de condiții pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, elemente analizate în fiecare caz adus la cunoștința C.N.C.D. în domeniu.

32. Astfel, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie:

- să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică,
- să fie proporțională cu scopul urmărit.

Ingerința să fie prevăzută de lege

33. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în

sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

Ingerința să urmărească un scop legitim

34. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de categoria căreia îi aparțin (în speța de față etnia acestora).

Prin urmare, protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică, însă pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul discursului în spațiul public prin modul de adresare (conferința de presă), ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000:

- *comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic*
- *ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.*

Necesitatea ingerinței

35. În ceea ce privește cea de-a treia condiție, **necesitatea ingerinței**, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

36. Colegiul director ia act de faptul că necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO, astfel că marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO, astfel cum sunt enumerate la punctul 48 ca elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare.

37. Sintetizând, Colegiul reține că, astfel cum este reglementat la art. 10 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile de bază pentru progresul acesteia și pentru împlinirea fiecărei persoane. În limitele alin. 2 din art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare se aplică nu numai „informațiilor” care sunt primite favorabil sau considerate inofensive sau ca o chestiune de indiferență, ci și celor care jignesc, șochează sau deranjează; acestea sunt apreciate ca cerințe ale pluralismului, toleranței și spiritului larg, fără de care nu există „societate democratică”.

38. Prin urmare, potrivit art. 10 alin. (2), libertatea de exprimare nu este un drept absolut, acesta face obiectul unor excepții, care trebuie interpretate strict, iar necesitatea oricăror restricții trebuie stabilită convingător (a se vedea Stoll împotriva Elveției [GC], nr. 69698 / 01, § 101, CEDO 2007 - V).

39. În scopul de a determina dacă afirmațiile reclamatului, obiect al prezentei sesizări constituie un „discurs de ură”, element de incitare la ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit** de către partea reclamată, **contextul** în care a avut loc, **conținutul** afirmațiilor, **rolul** în societate al persoanei, autor al afirmației.

40. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să prezinte minoritatea romă într-o ipostază degradantă, a dorit să disemineze opinii legate de etnia romă ori a urmărit

informarea publicului asupra unui subiect de interes public. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina; acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare. Referitor la **contextul** în care a avut loc discursul, se reține faptul că acesta a avut loc în cadrul declarației de presă pe care reclamatul, Președintele României, a susținut-o la data de 09.03.2021.

41. Concret, Colegiul constată că prin declarația din 09.03.2021 reclamatul a informat cetățenii cu privire la un subiect de interes național, respectiv campania de vaccinare și, totodată, tragerea unui semnal de alarmă cu privire la situația gravă generată de evoluția pandemiei.

42. Prin urmare, raportat la prezenta cauză, având în vedere contextul în care au fost făcute afirmațiile și modalitatea de exprimare, **Colegiul director constată că, prin afirmația/sintagma “Dar până atunci trebuie să avem grijă, să nu ne înecăm la mal!”, nu s-a depășit sfera libertății de exprimare, fapt pentru care nu se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare.**

43. Este important de reținut faptul că autorul discursului este o persoană ale cărei opinii formulate au un impact important prin prisma poziției publice deținute în mod obișnuit, precum și raportat la contextul în care sunt exprimate sau la subiectul abordat, informarea cetățenilor cu privire la un subiect de interes național, respectiv campania de vaccinare și, totodată, tragerea unui semnal de alarmă cu privire la situația gravă generată de evoluția pandemiei.

44. Astfel, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriu etnic.

45. Colegiul director se raportează și la jurisprudența CEDO care a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “**libertatea de exprimare, garantată de art. 10 parag. 1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice**” și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, libertatea de expresie include „**nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică**”.

46. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de alte persoane publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără nici un fel de deosebire.

47. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere conținutul discursului de presă modalitatea de exprimare a reclamatului, contextul în care a avut loc, Colegiul director constată că nu sunt încălcate prevederile art. 15 din O.G. nr. 137/2000R, fapt pentru care nu se impune o interferență a statului în limitarea libertății de exprimare întrucât acestea **se încadrează în limitele libertății de exprimare**, astfel cum este consacrat acest drept în

legislația internă și în convențiile internaționale privind protecția drepturilor omului, respectiv în jurisprudența internă și internațională.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția lipsei calității procesuale activă, invocată de către partea reclamată;

2. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, afirmațiile se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art. 2 alin. (8) din același act normative;

3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 02.03.2022 au fost: ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru, HALLER István – Membru, JURA Cristian – Membru, LAZĂR Maria – Membru, OLTEANU Cătălina – Membru, MOȚA Maria – Membru (online), POPA Claudia Sorina – Membru (online), DIACONU Adrian – Membru (online)

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD

Redactat la data de: 26.03.2022
Motivele de fapt și de drept: C.S.P./C.V.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul de 15 zile, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

